

معرفی نظام ارزیابی و رتبه‌بندی^۱ u-multirank

● مقدمه

کمیسیون اروپا از سال ۲۰۱۰/۱۱ سرمایه‌گذاری بر روی پروژه U- Multirank را آغاز نموده است. این فعالیت توسط یک کنسرسیوم به رهبری پروفیسور Frans van Vught از مرکز آموزش عالی مطالعات سیاست (CHEPS)، دانشگاه Twente در هلند و پروفیسور Frank Ziegele از مرکز آموزش عالی (CHE) در آلمان آغاز شده است. دیگر سازمان‌های مشارکت کننده شامل مرکز مطالعات علوم و فناوری (CWTS) از دانشگاه لیدن، مرکز بین‌المللی تحقیقات در زمینه کارآفرینی، فناوری و نوآوری مدیریت (INCENTIM) در دانشگاه کاتولیک لون، ناشر دانشگاهی الزویر، بنیاد برتلزمان، و شرکت نرم افزار Folge ۳ می‌باشند. U- Multirank نظام رتبه‌بندی مستقلی است که با بودجه اتحادیه اروپا تهیه شده است. این نظام یک رویکرد جدید چند بعدی و کاربر محور به رتبه‌بندی بین‌المللی موسسات آموزش عالی است که عملکرد آن‌ها را در کوتاه مدت و در پنج بعد گسترده دانشگاهی شامل (۱) آموزش و یادگیری^۲، (۲) پژوهش^۳ (۳) انتقال دانش^۴، (۴) جهت گیری بین‌المللی^۵ و (۵) اشتغالات منطقه‌ای^۶ مقایسه می‌کند. اولین رتبه‌بندی این نظام در سال ۲۰۱۴ بوده است که بیش از ۸۵۰ موسسه آموزش عالی از بیش از ۷۰ کشور جهان را مورد ارزیابی قرار داده است. در حال حاضر (۲۰۱۶/۱۷) نیز U- Multirank به ارزیابی ۱۳۰۰ دانشگاه از ۹۰ کشور جهان در قالب ۱۳ موضوع زیست شناسی، برنامه‌های مطالعات کسب و کار، علم شیمی، علوم رایانه، برنامه‌های مهندسی برق، تاریخ، ریاضیات، برنامه‌های مهندسی مکانیک، برنامه‌های پزشکی، برنامه‌های فیزیک، برنامه‌های روانشناسی، کار اجتماعی و جامعه شناسی می‌پردازد که در این راستا دیدگاه ۱۰۵۰۰۰ دانشجوی نیز در محاسبه نمره تعدادی از شاخص‌ها لحاظ می‌گردد. این نظام علاوه بر دانشگاه‌ها، سایر موسسات آموزشی از جمله دانشگاه‌های علمی کاربردی، کالج‌های منطقه‌گرا، و موسسات تخصصی مانند آکادمی‌های موسیقی و دانشکده‌های تربیت معلم را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در این ارزیابی دانشگاه‌های تخصصی (specialized)، (broad) و دانشگاه‌های جامع (comprehensive)، با وضعیت قانونی دولتی، خصوصی و یا خصوصی وابسته به دولت بررسی می‌شوند. دانشگاه‌های مورد بررسی ایران در این نظام شامل دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، دانشگاه شیراز، دانشگاه تبریز، دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه یزد (مجموعه دانشگاه‌های comprehensive)، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشگاه اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه آزاد اسلامی مرکز تهران، دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه صنعتی شریف، دانشگاه علوم پزشکی تهران (مجموعه دانشگاه‌های broad)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشگاه خواجه نصیر طوسی (مجموعه دانشگاه‌های specialized) و دانشگاه تهران می‌باشند.

۱

۲- teaching and learning

۳- research

۴- knowledge transfer

۵- international orientation

۶- regional engagement

• شاخص‌های ارزیابی

از طریق شاخص‌های مرتبط با ابعاد پنجگانه نظام U-Multirank، می‌توان عملکرد دانشگاه‌ها را هم در سطح کلی و هم در سطح موضوعی اندازه‌گیری کرد. فرایند انتخاب شاخص‌ها به شدت تحت تاثیر نظر کاربران این نظام بوده است. مشارکت طبقه‌های مختلفی از کاربران (سازمان‌های دانشجویی، سازمان‌های کارگری، انجمن‌ها و کنسرسیوم‌های آموزش عالی، نمایندگان دولتی و سازمان‌های بین‌المللی) یک جزء حیاتی از فرایند ساخت و ساز شاخص‌ها بوده است. معرفی کلیه شاخص‌های ارزیابی این نظام در سطح کلی و سطح موضوعی در ادامه در قالب جداول ارائه شده است. موسسات در پنج گروه عملکردی مختلف (رتبه‌های A تا E، از "بسیار خوب" تا "ضعیف") در هر یک از شاخص‌ها، رتبه‌بندی می‌شوند. منابع اطلاعاتی این نظام شامل خوداظهاری اطلاعات، دیدگاه دانشجویان و داده‌های کتاب‌سنجی و ثبت اختراع می‌باشد. دانشگاه‌های مشارکت‌کننده، اطلاعات خود را در بخش مربوط به عملکرد کلی موسسه و همچنین برای بخش برنامه‌های مقاطع تحصیلی (در صورت وجود) مربوط به رشته‌های دانشگاهی که تحت پوشش در نسخه سال ۲۰۱۴، ۲۰۱۵، ۲۰۱۶ و U-Multirank ۲۰۱۷ می‌باشد فراهم می‌نمایند. هر دو نوع داده‌ها از طریق پرسشنامه آنلاین ارائه می‌شود. برای اطمینان از قابلیت مقایسه داده‌ها در تمام موسسات، پرسشنامه‌ها شامل دستورالعمل‌ها و تعاریف تمام اطلاعات درخواست شده می‌باشد.

در مرحله اول، موسسات مشارکت‌کننده داده‌های خود را در قالب پرسشنامه ارائه می‌دهند. سپس داده‌ها توسط تیم U-Multirank به صورت دستی و سیستمی به منظور بررسی نقاط پرت در اطلاعات و داده‌های از دست رفته بررسی می‌شوند. پرسش‌ها و نظرات مربوط به داده‌ها به موسسات ابلاغ می‌شود و به دنبال آن در مرحله دوم دانشگاه‌ها به بیان توضیح، اصلاح و اضافه نمودن اطلاعات به پرسشنامه اصلی دعوت می‌شوند. پس از ارائه نهایی اطلاعات پرسشنامه‌ها توسط موسسات، داده‌ها مجدداً بررسی می‌شوند و پرسش‌های باقیمانده به طور مستقیم (از طریق ایمیل) به دانشگاه ابلاغ می‌شود. هنگامی که تمام داده‌ها نهایی شدند و به عنوان داده‌هایی معتبر و کامل در نظر گرفته شدند، نمرات شاخص‌ها محاسبه می‌شوند. همچنین در سال ۲۰۱۶ U-Multirank از طریق یک نظرسنجی از بیش از ۱۰۵,۰۰۰ دانشجو، اطلاعاتی در مورد جنبه‌های مختلف مدرک تحصیلی آن‌ها جمع‌آوری می‌کند. در این نظرسنجی دانشجویانی با زبان‌های (انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، اسپانیایی، لهستانی، روسی) در دسترس بودند. دعوت نامه برای شرکت در نظرسنجی توسط دانشگاه (از طریق ایمیل و یا پست عادی) به حدود ۵۰۰ دانش آموز در هر موضوع فرستاده شد. اطلاعات گرفته شده از بررسی دیدگاه دانشجویان، منعکس‌کننده جنبه‌های مختلف تجربه یادگیری این دانشجویان می‌باشد. از آنجا که دانشجویان فقط به یک موضوع خاص برای ارائه نظراتشان مراجعه می‌کنند، دیدگاه آن‌ها تنها در رتبه‌بندی مبتنی بر موضوع استفاده می‌شود. این فرایند منجر می‌شود به تحقق یکی از اهداف U-Multirank که همانا کمک به دانشجویان آینده نگر برای انتخاب آگاهانه دانشگاه می‌باشد. برای آن‌ها ارزیابی تجربه یادگیری دانشجویان فعلی موسسات یک دیدگاه منحصر به فرد ارائه می‌کند.

در فرایند ثبت داده‌ها، اطلاعات تعدادی از شاخص‌ها نیز چه در سطح کلی و چه در سطح موضوعی، مبتنی بر داده‌های کتاب‌سنجی و ثبت اختراع در پایگاه داده‌های بین‌المللی می‌باشد که توسط تیم U-Multirank تجزیه و تحلیل می‌شوند.

شاخص‌های ارزیابی		
شاخص‌ها		ابعاد
Total number of students	تعداد کل دانشجویان	اصلي (General)
Students in their 1st year	دانشجویان سال اولی	
International students	دانشجویان بین‌المللی	
Total number of students in field (major)	تعداد کل دانشجویان در هر رشته	
Percentage of female students	درصد دانشجویان دختر	
Academic staff (fte)	تعداد اعضای هیات علمی (تمام وقت)	
Period of study	طول مدت دوره تحصیل	
Tuition fees for national students	شهریه دانشجویان داخلی	
Tuition fees for international students	شهریه دانشجویان بین‌المللی	
Student - staff ratio	نسبت دانشجویان به اعضای هیات علمی	
Graduating on time (bachelors)	فارغ‌التحصیلی به‌موقع دانشجویان دوره کارشناسی	
Graduating on time (masters)	فارغ‌التحصیلی به‌موقع دانشجویان دوره کارشناسی ارشد	
Academic staff with doctorates	اعضای هیات علمی با مدرک دکتری	
Contact with work environment (bachelors)	ارتباط با محیط کار دانشجویان دوره کارشناسی	
BA graduation rate	نرخ فارغ‌التحصیلی در مقطع کارشناسی	
MA graduation rate	نرخ فارغ‌التحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد	
BA graduates in normative time	نرخ فارغ‌التحصیلی در مقطع کارشناسی	
MA graduates in normative time	فارغ‌التحصیلی استاندارد در مقطع کارشناسی ارشد	
Relative BA graduate unemployment	نسبت فارغ‌التحصیل بیکار دوره کارشناسی	
Relative MA graduate unemployment	نسبت فارغ‌التحصیل بیکار دوره کارشناسی ارشد	
Contacts with work environment	ارتباط با محیط کار (کارشناسی)	آموزش و یادگیری (Teaching & Learning) (ادامه)
Contact with work environment (masters)	ارتباط با محیط کار (کارشناسی ارشد)	
Graduates in normative time	فارغ‌التحصیلی در زمان استاندارد	
Relative rate of graduate unemployment	نرخ نسبی بیکاری فارغ‌التحصیلان	
Hospital beds available for teaching	تعداد تخت‌های موجود برای آموزش	
Innovative forms of teaching and assessment	اشکال جدید آموزش و ارزیابی	
Graduation rate long first degree	نرخ فارغ‌التحصیلی برای اولین مقطع تحصیلی	
Graduating on time (long first degree)	فارغ‌التحصیلی به‌موقع برای اولین مقطع تحصیلی	
Relative graduate unemployment long first degree	بیکاری نسبی فارغ‌التحصیلان اولین مقطع تحصیلی	
Innovative forms of teaching and assessment	اشکال جدید آموزش و ارزیابی	
Community service learning	آموزش خدمات اجتماعی	
Graduates employment in the region	اشتغال دانش‌آموختگان در منطقه	
Community service learning	آموزش خدمات اجتماعی	

شاخص‌های ارزیابی		
شاخص‌ها		ابعاد
Overall learning experience	تجربه کلی آموزش	آموزش و یادگیری (Teaching & Learning)
Quality of courses & teaching	کیفیت دوره‌ها و آموزش	
Organisation of program	ساماندهی برنامه‌ها	
Contact with teachers	ارتباط با معلمان	
Inclusion of work/practical experience	تجربه عملی و تمرین کار	
Library facilities	تسهیلات کتابخانه‌ای	
Laboratory facilities	تجهیزات آزمایشگاهی	
IT provision	امکانات IT	
Room facilities	امکانات اتاق	
Linking clinical/preclinical teaching	ارتباط دوره‌های بالینی و نظری	
Skills Labs	آزمایشگاه‌های مهارت آموزی	
Bedside teaching	آموزش بالینی	
Inclusion of practical experience/clerkships	تجربه‌های عملی / دستیاری	
External research income	درآمد حاصل از سازمان‌های بیرونی برای تحقیقات دانشگاهی	پژوهش (Research)
Doctorate productivity	بهره‌وری مدرک دکترا	
Research publications (absolute numbers)	انتشارات پژوهشی (اندازه مطلق)	
Citation rate	نرخ استناد	
Top cited papers	مقالات با میزان بالای استناد	
Interdisciplinary publications	نشریات میان‌رشته‌ای	
Research orientation of teaching	گرایش‌های پژوهشی آموزش	
Post-doc positions	سمت‌های فوق دکترا	
External research income	درآمد حاصل از سازمان‌های بیرونی برای تحقیقات دانشگاهی	
Research publications (size-normalised)	انتشارات پژوهشی (اندازه نرمال)	
Publication output	خروجی انتشارات	
Art related output	خروجی مرتبط با حوزه هنر	
Citation rate	نرخ استناد	
Top cited papers	مقالات با میزان بالای استناد	
Interdisciplinary publications	نشریات میان‌رشته‌ای	
Post-doc positions	سمت‌های فوق دکترا	
Research publications (absolute numbers)	انتشارات پژوهشی (اندازه مطلق)	

شاخص‌های ارزیابی		
شاخص‌ها		ابعاد
International orientation of bachelor programmes	گرایش‌های بین‌المللی در مقطع کارشناسی	جهت‌گیری بین‌المللی (International Orientation)
International orientation of master programmes	گرایش‌های بین‌المللی در مقطع کارشناسی ارشد	
Opportunities to study abroad	فرصت تحصیل خارج از کشور	
International doctorate degrees	مدارک دکتری بین‌المللی	
International joint publications	انتشارات بین‌المللی مشترک	
International research grants	کمک هزینه‌های تحقیقات بین‌المللی	
Foreign language BA programs	دوره کارشناسی به زبان خارجی	
Student mobility	جابه‌جایی دانشجویی	
International academic staff	اعضای هیات علمی بین‌المللی	
International doctorate degrees	مدارک دکتری بین‌المللی	
International joint publications	انتشارات بین‌المللی مشترک	
Foreign language MA programs	دوره کارشناسی ارشد به زبان خارجی	
Program international orientation	گرایش‌های بین‌المللی برنامه	
Foreign language long first degree programmes	اولین مقطع تحصیلی به زبان خارجی	
Student internships in the region	کارآموزی‌های دانشجویی در منطقه	
BA theses with regional organisations	پایان‌نامه کارشناسی با همکاری سازمان‌های منطقه	
MA theses with regional organisations	پایان‌نامه کارشناسی ارشد با همکاری سازمان‌های منطقه	
Regional joint publications	انتشارات مشترک منطقه‌ای:	
Income from regional sources	درآمد حاصل از منابع منطقه‌ای	
BA graduates working in region	فارغ‌التحصیلان کارشناسی مشغول به کار در منطقه	
Student internships in region	کارآموزی‌های دانشجویی در منطقه	
Regional joint publications	انتشارات مشترک منطقه‌ای	
Income from regional sources	درآمد حاصل از منابع منطقه‌ای	
MA graduates working in region	فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد مشغول به کار در منطقه	انتقال دانش Knowledge Transfer
Income from private sources	درآمد حاصل از منابع خصوصی	
Co-publications with industrial partners	همکاری با شرکای صنعتی در انتشارات	
Patents awarded	اختراعات:	
Co-patents with industry	اختراعات مشترک با صنعت	
Publications cited in patents		
Income from private sources	درآمد حاصل از منابع خصوصی	
Co-publications with industrial partners	همکاری با شرکای صنعتی در انتشارات	
Patents awarded (size-normalised)	اختراعات (اندازه نرمال)	
Industry co-patents	اختراعات مشترک با صنعت	

شاخص‌های ارزیابی		
شاخص‌ها		ابعاد
Spin-offs	شرکت‌های زایشی	انتقال دانش Knowledge Transfer
Publications cited in patents		
Income from continuous professional development (CPD)	درآمد حاصل از آموزش حرفه ای مستمر	
Patents awarded (absolute numbers)	اختراعات (اندازه مطلق)	

منبع: سایت اصلی www.Umultirank.com